RABHADH

Caithfear an Ceistpháipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabha(i)r ag deireadh an scrúdaithe, nó caillfear marcanna.

Scríobh do Scrúduimhir anseo ⇒

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2010

DÉ CÉADAOIN, 23 MEITHEAMH 2010, MAIDIN 9.30 – 12.00

EACNAMAÍOCHT TALMHAÍOCHTA – ARDLEIBHÉAL

(320 Marc)

Freagair **cúig cheist déag** as Cuid I agus **ceithre** cheist as Cuid II. Níor cheart duit níos mó ná uair an chloig a chaitheamh le Cuid I.

CUID I (120 marc)

Freagair **cúig cheist déag**.
Scríobh na freagraí sna spásanna cuí.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc.

CUID II (200 marc)

Freagair **ceithre** cheist.
Scríobh na freagraí i do fhreagarleabha(i)r.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc (50 marc).
Ná scríobh freagraí Chuid II ar an gceistpháipéar seo.

NÁ DEARMAD AN CEISTPHÁIPÉAR SEO A THABHAIRT AR AIS LEIS AN/NA (bh)FREAGARLEABHA(I)R A ÚSÁIDEADH CHUN NA CEISTEANNA I gCUID II A FHREAGAIRT.

CUID I (120 marc)

Freagair **cúig cheist déag**.
Scríobh na freagraí sna spásanna cuí.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc.

1. Sna spásanna atá curtha ar fáil, comhlánaigh an slabhra bia seo a leanas:

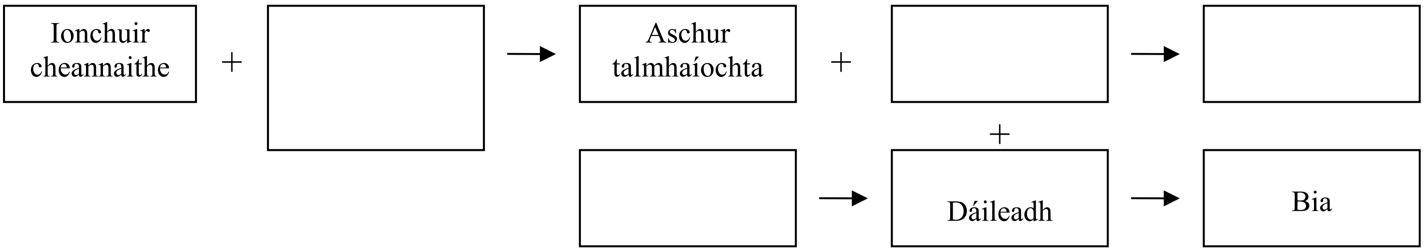

2. Is é atá san eacnamaíocht ná an eolaíocht a bhaineann le leithdháileadh acmhainní __________ ___________________. Ar an margadh ______________, idirfheidhmíonn an t-éileamh ar acmhainní ó ghnólachtaí leis an soláthar acmhainní ó_____________ chun praghsanna na dtosca táirgthe a chinneadh.

3. Tabhair breac-chuntas ar **dhá** impleacht eacnamaíochta d'fheirmeoirí na hÉireann a d'fhéadfadh a bheith ag baint le cáin charbóin a ghearradh ar bhreoslaí iontaise:

(i) ____

(ii) ____

4. Is tomhas í an Olltáirgeacht Intíre (OTI) ar ____

____

5. Luaigh **dhá** athróg**, seachas praghas**, a théann i bhfeidhm ar an gcainníocht a éilítear ar tháirge talmhaíochta:

(i) ____

(ii) ____

6. Tuairiscíodh sa Suirbhé Náisiúnta Feirme gur tháinig laghdú 13.7% ar ioncam feirme idir 2007 agus 2008. Luaigh **dhá chúis** leis an laghdú sin:

(i) ____

(ii) ____

7. Agus **sampla ábhartha** á úsáid agat, tabhair breac-chuntas ar chúis eacnamaíochta **amháin** le hidirghabháil rialtais sa talmhaíocht:

____

____

8. Sna spásanna atá curtha ar fáil, déan na hionchuir seo a leanas a rangú mar **ionchur tosca** nó mar **ionchur idirmheánach**:

Ionchur	Rangú	Ionchur	Rangú
Beathú		Saothar	
Foirgnimh		Breosla agus ola	

9. Luaigh **dhá thréith** a bhaineann le talmhaíocht na hÉireann a d'fhéadfadh teorainn a chur le héifeachtacht na margaíochta:

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

10. Sa spás atá curtha ar fáil, luaigh an fhoirmle a úsáidtear chun **luach láithreach (PV)** €20,000 a bheidh infhaighte i gceann 7 mbliana ag ráta lascaine de 5% a ríomh (bain úsáid as na figiúirí a thugtar).

Luach Láithreach (PV) = [ ]

11. Mínigh an téarma 'ionadú allmhairí', agus **úsáid á baint agat as sampla** ó thionscal bia na hÉireann:

____

____

12. Luaigh **dhá réamhchúram** a d'fhéadfadh feirmeoir a dhéanamh chun an éiginnteacht is lú is féidir maidir lena (h)ioncam sa todhchaí a chinntiú:

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

13. Tá trasleaisteachas an tsoláthair dearfach i gcás comhtháirgí. Mínigh an ráiteas sin.

____

____

14. I dteoiric na táirgeachta, déan idirdhealú idir an meántáirge agus an táirge teorannach:

Meántáirge:______________________________

Táirge teorannach: ______________________________

15. Luaigh **dhá thréith** a bhaineann le margadh lániomaíoch:

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

16. Ba é cóimheas an fhiachais leis an nglanfhiúchas i gcás feirme in 2009 ná 0.18. Is é is ciall leis sin ná

____

17. Luaigh **dhá** phíosa eolais a d'fhéadfadh banc a iarraidh ar fheirmeoir sula dtabharfaí iasacht dó/di:

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

18. Mínigh an téarma 'achar feirme coigeartaithe' mar thomhas ar chainníocht talún:

____

____

19. Luaigh **dhá** bhuntáiste eacnamaíochta a bhaineann le feirmeoirí a bheith ag socrú feirmeoireacht a dhéanamh i gcomhar le chéile (e.g. comhaontuithe comhpháirtíochta déiríochta):

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

20. Tabhair breac-chuntas ar **dhá chuspóir** atá leis an gComhbheartas Talmhaíochta (CAP) a leagadh síos ar dtús faoi Alt 39 de Chonradh na Róimhe:

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

Ná dearmad an ceistpháipéar seo a thabhairt ar ais leis an/na (bh)freagarleabha(i)r a úsáideadh chun na ceisteanna i gCuid II a fhreagairt.

Cuid II (200 marc)

Freagair **ceithre** cheist.
Scríobh na freagraí i do fhreagarleabha(i)r.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc (50 marc).
Ná scríobh freagraí Chuid II ar an gceistpháipéar seo.

1. **(a)** Agus úsáid á baint agat as feirm churaíochta mar shampla, déan idirdhealú idir *aschur talmhaíochta* agus *táirgeacht talmhaíochta*.

(b) Tugann Tábla 1 sonraí maidir le hioncam agus caiteachas feirme in Éirinn.

Tábla 1: figiúirí maidir le hioncam agus caiteachas feirme in Éirinn	
	€ milliún
Oll-aschur Talmhaíochta	5,875
Ábhair agus Seirbhísí	4,506
Tobhaigh	87
Tuarastal agus Pá	452
Íocaíochtaí Díreacha	1,895
Dímheas	768
Íocaíochtaí Úis	542

Agus úsáid á baint agat as na sonraí i dTábla 1, ríomh iad seo a leanas (**taispeáin do chuid oibre ar fad**):

- **(i)** Olltáirge Talmhaíochta ar Phraghsanna an Mhargaidh;
- **(ii)** Olltáirge Talmhaíochta ar Thoisc-Chostas;
- **(iii)** Glantáirge Talmhaíochta ar Thoisc-Chostas;
- **(iv)** Ioncam Feirm Teaghlaigh na Feirme Náisiúnta.

(c) Agus ioncaim feirmeoirí agus ioncam grúpaí eile sa tsochaí á gcur i gcomparáid le chéile agat, pléigh na deacrachtaí a eascraíonn maidir le tomhas cruinn a dhéanamh ar ioncam feirme.

[50 marc]

2. Déan idirdhealú idir na míreanna i n**gach** ceann de na péirí seo a leanas agus tagairt agat do thalmhaíocht na hÉireann:

- **(a)** Cuntais lánfheirme agus cuntais chostas fiontair;
- **(b)** Costas seasta agus deischostas;
- **(c)** Iasacht théarmach agus léasú;
- **(d)** Páirtbhuiséad agus buiséad caipitiúil.

[50 marc]

3. Seasann Fíor 1 thíos do mhargadh déiríochta na hÉireann, seasann D_1D_1 d'éileamh an mhargaidh agus seasann S_1S_1 d sholáthar an mhargaidh.

Fíor 1: Margadh déiríochta na hÉireann

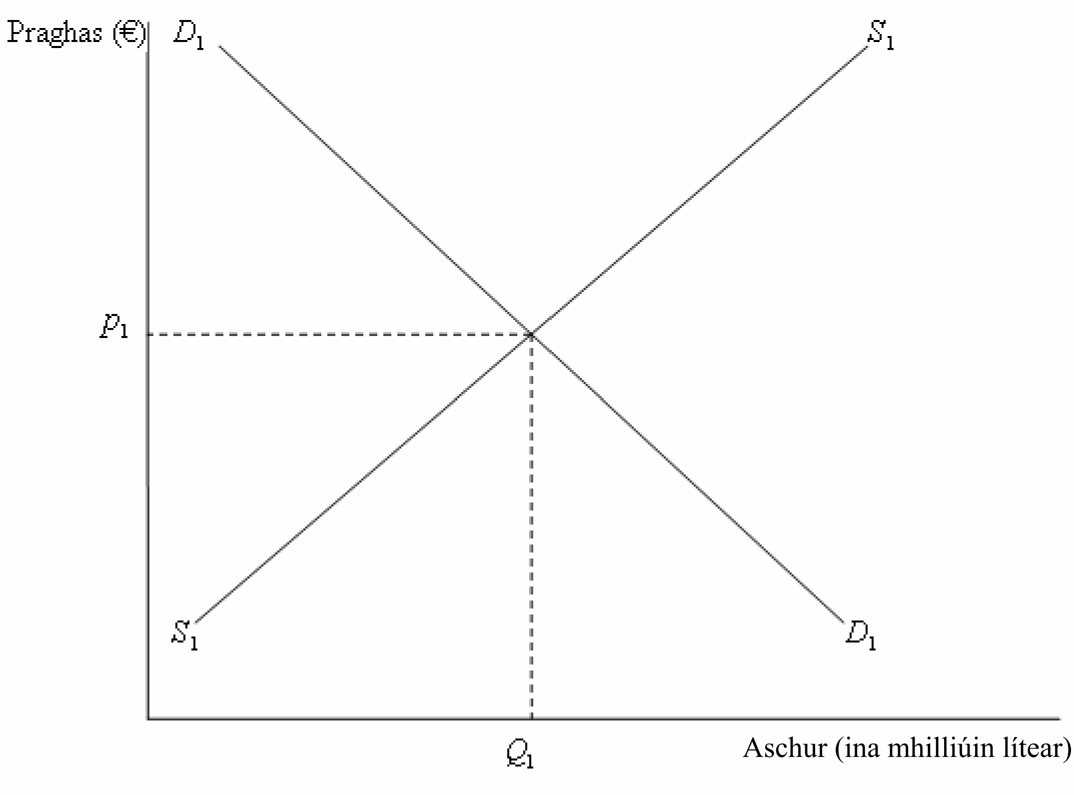

(a) Cóipeáil Fíor 1 i do fhreagarleabhar agus,

(i) Ríomh an t-ioncam iomlán a ghintear nuair a bhíonn an margadh i gcothromaíocht, ag glacadh leis go bhfuil luach 34 cent ar P_1 agus luach 5,500 milliún lítear ar Q_1.

(ii) Taispeáin ar an léaráid atá tarraingthe agat an tionchar a bheadh ag méadú suntasach ar chostais leasacháin ar an bpraghas cothromaíochta agus ar an gcainníocht bainne. Mínigh do fhreagra.

(b) Cóipeáil Fíor 1 i do fhreagarleabhar arís agus,

(i) Ag glacadh leis go leagann an tAE síos buaicphraghas ar bhainne os cionn **an chéad** phraghas cothromaíochta, taispeáin ar an léaráid atá tarraingthe agat cad a tharlóidh sa mhargadh. Mínigh do fhreagra.

(ii) Agus sampla á thabhairt agat, tabhair breac-chuntas ar conas a d'fhéadfadh an tAE aghaidh a thabhairt ar an bhfadhb seo.

[50 marc]

4. "Gné den pholasaí talmhaíochta nua-aimseartha atá ag éirí níos tábhachtaí i rith an ama is ea cosaint na timpeallachta. Ní mór anois raon de cheangaltais idirnáisiúnta, de Threoracha AE agus de reachtaíocht náisiúnta i dtaca leis an timpeallacht a chur san áireamh."

(Foinse: An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia, "Athbhreithniú Bliantúil agus Réamh-mheas ar an Talmhaíocht, Iascach agus Bia, 2008-09", lch 75)

Mínigh conas a chuireann **gach ceann** de na forbairtí seo a leanas le cosaint na timpeallachta:

(a) Aoníocaíocht Feirme (SFP) agus Tras-chomhlíonadh;

(b) Scéim Chosanta na Timpeallacht Tuaithe (REPS);

(c) An Treoir um Níotráití.

[50 marc]

5. I dTábla 2 tugtar margadhphraghas na cruithneachta agus an chainníocht cruithneachta a tháirgtear ag gach praghas.

Tábla 2: Sceideal soláthair na cruithneachta	
Praghas na cruithneachta	Cainníocht na cruithneachta a tháirgtear
€ an tonna	Tonnaí sa bhliain ('000)
90	120
100	150
110	190
120	210
130	210

(a) Agus úsáid á baint agat as na sonraí a thugtar i dTábla 2:

(i) Tarraing cuar soláthair don chruithneacht;

(ii) Ríomh praghasleaisteachas an tsoláthair don chruithneacht de réir mar a athraíonn an praghas ó €100 go dtí €110 in aghaidh an tonna;

(iii) An bhfuil an toradh a aimsíodh ag **(ii)** thuas leaisteach nó neamhleaisteach? Mínigh do fhreagra.

(b) Agus úsáid á baint agat as sampla talmhaíochta, mínigh conas a d'fhéadfadh praghasleaisteachas an tsoláthair athrú do tháirge:

(i) de réir a ghaire dá chéile is atá fiontair iomaíocha ar an bhfeirm;

NÓ

(ii) de réir an achair ama ina ligtear don soláthar coigeartú ar an bhfeirm.

[50 marc]

6. **(a)** Mínigh cén fáth ar ceist thábhachtach eacnamaíochta í 'inaistritheacht acmhainne'.

(b) Agus tagairt agat do threochtaí reatha i dtalmhaíocht na hÉireann, tabhair breac-chuntas ar na tosca a théann i bhfeidhm ar **gach ceann** díobh seo a leanas:

(i) Inaistritheacht saothair sa talmhaíocht;

(ii) Inaistritheacht talún sa talmhaíocht;

(iii) Inaistritheacht caipitil sa talmhaíocht.

[50 marc]

Leathanach Bán

Leathanach Bán